

นโยบายข้อ

๑๐

การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
และการรักษาสิ่งแวดล้อม
เพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

นโยบายข้อ ๑๐

การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโต อย่างยั่งยืน

๑๐.๑ ปกป้อง รักษา ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ เพื่อสร้างสมดุลทางธรรมชาติและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าเศรษฐกิจ ป่าชายเลน และป่าชุมชน รวมทั้งเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง หักยัดการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างจริงจัง รวมถึงเร่งฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม แก้ไขกฎหมายป่าไม้ที่ซ้ำซ้อน เร่งคืนพื้นที่ป่าโดยการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าและสามารถทำกินได้อย่างเหมาะสม นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกบุกรุกและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติส่งเสริมบทบาทของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) พร้อมทั้งรณรงค์สร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับเยาวชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

๑๐.๒ ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รกร้าง และมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๑๐.๓ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล โดยเชื่อมโยงกับแผนบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปีของประเทศ เพิ่มผลิตผลในการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือน ในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคาที่เข้าถึงได้ มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมฟื้นฟูอนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำชายฝั่ง เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล ดูแลภัยพิบัติจากน้ำ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างระบบจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำในชุมชนตามแนวพระราชดำริ

๑๐.๔ สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรแร่ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่อย่างเหมาะสม เป็นธรรม และคำนึงถึงดุลยภาพทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน โดยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของภาคประชาชน จัดทำเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองบนพื้นฐานศักยภาพแร่ และมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ อย่างเหมาะสม ดูแลรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัดโดยใช้แผนที่การจำแนกเขตทางทะเลและชายฝั่ง (one marine chart) บริหารจัดการทรัพยากรแร่และแหล่งพลังงานในทะเล รวมทั้งมลพิษและขยะในทะเลให้มีประสิทธิภาพ จัดทำผังชายฝั่งและผังทะเลที่ชัดเจน และกำหนดพื้นที่การพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและสอดคล้องกับภูมิศาสตร์และทรัพยากรในพื้นที่ รักษาแนวปะการังที่สำคัญต่อการท่องเที่ยว รักษาป่าชายเลนและแหล่งหญ้าทะเลที่สำคัญต่อประมงและสัตว์หายาก

๑๐.๕ แก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปลอดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน กำหนดมาตรการควบคุมการเผาพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูก ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการรับมือและปรับตัวเพื่อลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติ และผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารจัดการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเข้าร่วมและให้สัตยาบันไว้

๑๐.๖ พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยการนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิ การจัดการขยะหรือของเสีย เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการผลิตหรือบริโภคที่หลากหลายและทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๑๐.๗ พัฒนากลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบายในการเพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งระดับประเทศ ราชสาขา และเชิงพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ลดความขัดแย้งระหว่างยุทธศาสตร์ต่าง ๆ โดยเฉพาะระหว่างยุทธศาสตร์ราชสาขากับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

๑๐.๘ แก้ไขปัญหาการจัดการขยะและของเสียอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการส่งเสริมและให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะในภาคครัวเรือนและธุรกิจ การนำกลับมาใช้ซ้ำ การคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางเพื่อลดปริมาณและต้นทุนในการจัดการขยะของเมือง และสามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย รวมทั้งพัฒนาโรงงานกำจัดขยะและของเสียอันตรายที่ได้มาตรฐาน

๑. การปกป้อง รักษา พื้นที่ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

๑.๑ การปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ได้ดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเตรียมกล้าไม้และปลูกป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวน และป่าชายเลน รวม ๗๗,๙๒๙ ไร่ พร้อมทั้งตรวจลาดตระเวนเชิงคุณภาพในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (Smart Patrol System) และขยายเครือข่ายป้องกันไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เนื้อที่ ๖๑.๐๘๙๐ ล้านไร่

๑.๒ การฟื้นฟูป่าชายเลน ได้กำหนดเขตป่าชายเลนอนุรักษ์ โดยจัดทำแผนที่เครื่องหมายแนวเขต ๒๙๑,๗๑๕ ไร่ ใน ๔ จังหวัด เพิ่มพื้นที่ปลูกป่าชายเลนจากภาครัฐ ๖,๔๘๒ ไร่ และประชาอาสา (Corporate Social Responsibility: CSR) ๗๑๕ ไร่ พื้นที่อนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนและจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ป่าชายเลนนานาชาติ ร.๙ รวมถึงเสนอพื้นที่ “ป่าชายเลนระนองเป็นมรดกโลก”

“
ปลูกป่าในพื้นที่
ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวน
และป่าชายเลน
รวม ๗๗,๙๒๙ ไร่
”

๑.๓ การดูแล คุ่มครอง ป้องกัน พื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่สำคัญ ได้แก่ ปลุกเสริมปะการังใน ๕ จังหวัด ๖ แห่ง ๑๕๐ ไร่ ๒๔๐,๐๐๐ กิ่ง ปลุกเสริมหญ้าทะเลใน ๓ จังหวัด ๔ แห่ง ๖๐ ไร่ ๙๖,๐๐๐ กอ/ต้น ปลุกปะการังเทียม ๙ จังหวัด ๑๕ แห่ง ๑๑,๒๔๘ แห่ง **ควบคุม ตรวจสอบการทำประมงผิดกฎหมาย** (Illegal Unreported and Unregulated Fishing: IUU) ๑๐๐ ครั้ง ๔๗ คดี ผู้ต้องหา ๓๔ คน ช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายากเกยตื้น ๒๙๗ ตัว (เต่าทะเล พะยูน โลมาและวาฬ) **ขับเคลื่อนแผนการอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ** (เป้าหมายเพิ่มประชากรพะยูนขึ้นจาก ๒๕๐ ตัว เป็น ๒๘๐ ตัว ในเวลา ๓ ปี) จัดตั้งศูนย์ช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากจังหวัดภูเก็ต จัดตั้งเครือข่ายชุมชนชายฝั่ง ๕๓๖ กลุ่ม ๑๓,๒๗๙ คน อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ๑๑,๓๘๗ คน

๑.๔ การแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ได้แก่ ปักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่นในชายฝั่งที่เป็นหาดโคลนใน ๖ จังหวัด ระยะทาง ๑๖.๓ กิโลเมตร และกำหนด**มาตรการสีขาว** เป็นการดำเนินการด้วยรูปแบบการกำหนดพื้นที่ถอยร่น ห้ามก่อสร้างหรือกระทำการกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อมชายหาดและเนินทรายเพื่อให้ธรรมชาติปรับสมดุล **มาตรการสีเขียว** ประกอบด้วย ๓ รูปแบบ คือ การปลูกป่า การฟื้นฟูชายหาด และการปักเสาดักตะกอนเพื่อปลูกป่าชายเลน และ**มาตรการสีเทา** ประกอบด้วย ๔ รูปแบบ คือ เชือกกันคลื่นนอกชายฝั่ง รอดักทราย เชือกป้องกันตลิ่งริมทะเล และกำแพงป้องกันคลื่นริมชายหาด

๑.๕ การเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งเรียนรู้และแหล่งอนุรักษ์ ได้แก่ ดูแลรักษาพื้นที่เพาะขยายพันธุ์กล้วยไม้ ๒๕ ต้น บัว ๖๐ ต้น เพื่อการอนุรักษ์และสำรองพันธุกรรม รวบรวมพันธุ์พืชหายากเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ถูกคุกคาม และพืชเฉพาะถิ่นของประเทศไทยให้ได้รับการอนุรักษ์นอกถิ่น เพาะขยายพันธุ์และอนุบาลกล้าไม้พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์เพื่อคืนถิ่น ๑๐๐ ต้นกล้า

๑.๖ การป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ โดยการขยายเครือข่ายในการป้องกันไฟป่า มีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้รับการคุ้มครองเนื้อที่ ๖๑.๐๘๙๐ ล้านไร่ ให้คงสภาพตามธรรมชาติ ดูแลรักษาไม้พะยูน และไม่มีค่าไว้ได้ และสามารถจับกุมผู้ลักลอบตัดไม้ ทั้งชาวไทยและต่างชาติได้จำนวนมากเพื่อสกัดกั้น และยับยั้งความเสียหาย และติดตามขยายผลนำตัวนายทุน และผู้อยู่เบื้องหลังการตัดไม้มาดำเนินคดี โดยบังคับใช้กฎหมาย ๖๕๒ คดี จับกุมผู้ต้องหา ๒๔๔ คน พื้นที่ตรวจยึด ๗๖,๕๑๓ ไร่ ไม่มีค่า ๓๔,๖๐๖ ท่อน/แผ่น/เหลี่ยม และการกระทำผิดต่อสัตว์ป่า พืชป่า คิดเป็นมูลค่า ๕,๔๙๔ ล้านบาท รวมถึงดำเนินโครงการพัฒนาระบบภาพถ่ายดาวเทียม เพื่อการเฝ้าระวังพื้นที่ มีพื้นที่เป้าหมาย ๔๖,๗๐๙.๔๓ ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จ ๔๒,๐๖๓.๖๙ ไร่ ร้อยละ ๙๑ และพื้นที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ๔,๖๔๕.๗๓ ไร่

“
ดำเนินโครงการ
พัฒนาระบบภาพถ่ายดาวเทียม
เพื่อการเฝ้าระวัง
พื้นที่ ๔๒,๐๖๓.๖๙ ไร่
(ร้อยละ ๙๑)
”

๑.๗ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยประกาศ
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๓ จำนวน ๒๔ แห่ง
 เนื้อที่รวม ๗๑๑,๔๗๘.๐๔ ไร่ เช่น เขตห้ามล่าสัตว์ป่า
 แม่จันทร์ จังหวัดเชียงราย แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
 ระหว่างคนกับสัตว์ป่า เช่น จัดทำวางแผนการจัดการช้างป่า
 พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๑ พัฒนาศักยภาพถิ่นที่อยู่อาศัย
 (แหล่งน้ำและแหล่งอาหาร) และสร้างปรับปรุงสิ่งกีดขวาง
 เพื่อป้องกันช้างออกนอกพื้นที่ (คูกันช้าง รั้วไม้หนาม
 และรั้วรังผึ้ง) **อนุรักษ์และขยายพันธุ์สัตว์ป่านอกถิ่นอาศัย**
 โดยขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายาก ๘ ชนิด และปล่อยนกกระเรียน
 พันธุ์ไทย ๑๐ ตัว

ประกาศ
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า
๒๔ แห่ง
เนื้อที่รวม ๗๑๑,๔๗๘.๐๔ ไร่

๒. การปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน

๒.๑ การดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร เพื่อพัฒนา
 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ในที่ดินที่จัดสรรให้กับเกษตรกรในรูปแบบแปลงรวม คุ้มครองพื้นที่
 เกษตรกรรมให้กับเกษตรกรที่ต้องการประกอบอาชีพด้านการเกษตร เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่ทำกิน
 และที่อยู่อาศัยทำการเกษตรในที่ดินที่จัดสรรให้ได้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ
 โดยดำเนินการพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน ๔,๐๐๐ ราย ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยี
 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่สมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากไร้ ๔,๗๕๘ ราย ทำให้เกษตรกรสมาชิกในพื้นที่
 เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่
 ที่ดีขึ้น และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

๒.๒ การดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยคณะกรรมการนโยบายที่ดิน
 แห่งชาติ (คทช.) ดำเนินการจัดหาที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนอาศัยอยู่ในเขตป่าสงวน
 แห่งชาติอย่างถูกต้องและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ในปี ๒๕๕๘-๒๕๖๓ ดำเนินการ ๑.๕ ล้านไร่ และปีงบประมาณ
 พ.ศ. ๒๕๖๓ จัดหาที่ดินทำกิน ๕๙ พื้นที่ ๓๖ จังหวัด เนื้อที่ ๒๓๐,๓๘๑ ไร่ และจัดเก็บข้อมูลผู้ครอบครอง
 การทำประโยชน์ที่ดินที่จะได้รับการจัดที่ดินตามนโยบาย คทช. ลงในระบบภูมิสารสนเทศ ๑๑,๔๑๕ ราย
 และจัดทำระวางแผนที่เพื่อใช้ในการจัดที่ดินตามนโยบาย คทช. ๑๒,๖๙๙ ระวาง ทำให้หน่วยงานของรัฐมีฐานข้อมูล
 สำหรับการจัดที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. เพื่อใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนผู้ยากไร้
 ได้รับการจัดที่ดินตามนโยบาย คทช. อย่างเหมาะสมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคม

๒.๓ การช่วยเหลือและส่งเสริมให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนด
เขตอุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาตี เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย
 มีที่ดินทำกินที่แน่นอน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยบูรณาการ
 การทำงานร่วมกับกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ กรมอุทยานแห่งชาติ
 สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำรวจจังหวัดปัตตานีสถานีที่ดินให้แก่ประชาชน

๓. การส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล

๓.๑.๑ สร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ด้วยการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ๙ แห่ง ประทานได้ ๑๔,๓๙๐ ไร่ ความจุกักเก็บเพิ่มขึ้น ๗๓.๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

๓.๑.๒ จัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ด้วยการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดกลาง ก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำขนาดเล็ก ก่อสร้างโครงการแก้มลิง ตลอดจนทำการศึกษา สำรวจ ออกแบบ และจัดหาที่ดิน ๔๔๖ รายการ จัดการงานก่อสร้างโครงการเพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ๕๘,๒๕๐ ไร่ ก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อชุมชนและชนบท ๗๓,๔๗๖ ไร่ และก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่รับน้ำ ๑๖,๒๗ ล้านลูกบาศก์เมตร มีผลการดำเนินงานร้อยละ ๘๓.๙๙

๓.๑.๓ ปรับปรุงงานชลประทาน เพื่อให้เกษตรกรในเขตพื้นที่ชลประทานสามารถได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน/การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ชลประทาน ซ่อมแซม/ปรับปรุงงานชลประทาน จำนวน ๓๔๔ รายการ ผลการดำเนินงานร้อยละ ๗๑.๘๐

๓.๑.๔ จัดการน้ำท่วมและอุทกภัย โดยการปรับปรุงเขื่อนและพัฒนาระบบระบายน้ำ ๐.๕๐ ล้านไร่
จำนวน ๑๗๑ รายการ ผลการดำเนินงานร้อยละ ๗๑.๓๑

๓.๑.๕ จัดการคุณภาพน้ำ เพื่อให้แม่น้ำสายหลักและในลุ่มน้ำที่มีคุณภาพน้ำวิกฤต มีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไปและควบคุมระดับความเค็มไม่ให้เกินมาตรฐานของการเกษตร โดยดำเนินงานปรับปรุงคั่นกันน้ำ ประตุน้ำ และก่อสร้างสถานีสูบน้ำ จำนวน ๑๐๙ รายการ ผลการดำเนินงานร้อยละ ๙๗.๒๕

๓.๑.๖ ลดการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรมและพื้นที่ชลประทานเดิม โดยดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๒๐,๘๑๖ ไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ๕๘,๙๗๔ ไร่

๓.๑.๗ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยปรับปรุงทรัพยากรดินให้มีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก และป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จากพื้นที่ต้นน้ำไม่ให้ไหลลงสู่ปลายน้ำ ๑๐ แห่ง

๓.๑.๘ เฝ้าระวังด้านปศุสัตว์เพื่อแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำวิกฤต ดำเนินการสำรวจ เก็บตัวอย่างน้ำทิ้งจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ และประชาชนสัมพันธ์ให้ความรู้กับชุมชน พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสีย ๑๒ แห่ง

๓.๒ การส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ดำเนินโครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน โครงการบริหารจัดการน้ำ โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และโครงการเฝ้าระวังด้านปศุสัตว์เพื่อแก้ไขปัญหาละอุน้ำวิกฤต เพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุน เพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อประโยชน์เป็นแหล่งน้ำสำหรับเกษตรกรรม อุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม รักษาระบบนิเวศ และการท่องเที่ยว รวมทั้งป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ชุมชนและเขตอุตสาหกรรม เกษตรกรในเขตพื้นที่ชลประทานสามารถได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักและในลุ่มน้ำที่วิกฤตมีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป และควบคุมระดับความเค็มไม่ให้เกินมาตรฐานของการเกษตร และพัฒนาระบบป้องกันรักษา แก้ไขปัญหา และฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๓ การดำเนินโครงการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เนื่องจากเหตุอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือ ดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำ ๑๔ โครงการ ในพื้นที่ภาคเหนือ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย นครสวรรค์ พะเยา พิจิตร พิษณุโลก ลำปาง และอุตรดิตถ์ โดยทุกโครงการทำให้มีพื้นที่การกักเก็บน้ำเพิ่มขึ้น ๑.๖๔๒๖ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยและภัยแล้งลดลง ๑๗,๓๒๘ ไร่ และประชาชนได้รับประโยชน์ ๑๑,๒๐๐ ครัวเรือน

“
มีพื้นที่กักเก็บน้ำเพิ่มขึ้น
๑.๖๔๒๖ ล้าน ลบ.ม.
ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งลดลง
๑๗,๓๒๘ ไร่
ประชาชนได้รับประโยชน์
๑๑,๒๐๐ ครัวเรือน
”

๓.๔ การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (ปี ๒๕๖๑-๒๕๘๐) โดยในปี ๒๕๖๓ มีการดำเนินการ ได้แก่ ๑) **จัดการน้ำอุปโภคบริโภค** พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบประปาหมู่บ้าน ๒,๔๘๑ หมู่บ้าน พัฒนาประปาเมือง ๙ เมืองเศรษฐกิจสำคัญ เช่น พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดพังงา และศรีสะเกษ ๒) **สร้างความมั่นคงน้ำภาคการผลิต** เพิ่มปริมาณน้ำกว่า ๖๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ ๑.๑ ล้านไร่ เช่น อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (เขื่อนห้วยโสมง) จังหวัดปราจีนบุรี ฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองหลวง จังหวัดสกลนคร และสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จังหวัดนครพนม ๓) **จัดการอุทกภัยและพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ชลประทาน** ๑๓ แห่ง ระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง ๓๕ แห่ง จะมีพื้นที่ได้รับการป้องกันและบรรเทา ๖๐,๐๐๐ ไร่ เชื่อนป้องกันตลิ่งระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร ๔) **จัดการคุณภาพน้ำ** อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ก่อสร้างเพิ่มประสิทธิภาพระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ๘ แห่ง ๕) **อนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม** ป้องกันการพังทลายของดิน ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ๑.๑ แสนไร่ และ ๖) **บริหารจัดการพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑** และร่างกฎหมายลำดับรอง ๑๑ ฉบับ รวมทั้งจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำ ๒๐ ปี และแผนปฏิบัติการของลุ่มน้ำสำคัญ ๔ ลุ่มน้ำ นอกจากนี้ ได้ศึกษาประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) พื้นที่ลุ่มน้ำชี และสะแกกรัง ติดตามสถานการณ์น้ำบาดาล และพัฒนารูปแบบการจัดการคุณภาพน้ำใน ๒๕ ลุ่มน้ำ เพื่อให้ประชาชนมีน้ำอุปโภคบริโภคเพียงพอได้มาตรฐาน ราคาเหมาะสม จัดหาน้ำเพื่อการผลิต (เกษตร อุตสาหกรรม) ได้อย่างสมดุล มีระบบป้องกันน้ำท่วมและอุทกภัยที่มีประสิทธิภาพ การฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู และมีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีธรรมาภิบาลทันสมัย

๓.๕ การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล โดยใช้งบประมาณประจำปี ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ดำเนินโครงการเพื่อการเกษตร น้ำบาดาลระดับลึกเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำบาดาลกร่อยเค็ม สำรวจหาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่ศักยภาพต่ำ เพิ่มน้ำต้นทุนและระบบกระจายน้ำสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อเสริมแหล่งน้ำดิบ การกักเก็บน้ำฤดูฝน คาดว่าจะมีผู้ได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น ๑๔๖,๖๔๗ ครัวเรือน มีปริมาณน้ำ ๗๔,๔๓๗,๗๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี และพื้นที่ได้รับประโยชน์ ๖๘,๗๐๐ ไร่

“ คาดว่าจะมี
ผู้ได้รับประโยชน์
จากโครงการพัฒนา
แหล่งน้ำบาดาล
๑๔๖,๖๔๗ ครัวเรือน ”

๔. การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรแร่ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๔.๑ การบริหารเพื่อสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรแร่

๔.๑.๑ โครงการกำหนดเขตแหล่งแร่เศรษฐกิจเพื่อการบริหารจัดการแร่ (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒) กำหนดพื้นที่ศักยภาพในการทำเหมืองและจำแนกเขตแหล่งแร่ ประกอบด้วย แร่ควอตซ์ (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) แร่โพแทช (จังหวัดมหาสารคาม) แร่ทองคำ (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และชุมพร) และหินอุตสาหกรรม (จังหวัดสระบุรี)

๔.๑.๒ โครงการปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓) เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการทำเหมือง รวมถึงข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ และกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อระดับความเหมาะสมในการพัฒนาแหล่งแร่

๔.๑.๓ สำรวจและศึกษาธรณีสัณฐานชายฝั่งทะเล จัดทำชุดข้อมูลธรณีวิทยาทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการพื้นที่ชายฝั่งทะเล อำเภอนนอม และอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒)

๔.๑.๔ โครงการสำรวจธรณีวิทยาเพื่อการบริหารจัดการทางทะเลและชายฝั่ง (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓) เพื่อสำรวจจัดทำข้อมูลธรณีวิทยาทางทะเล แหล่งทรัพยากรธรณีทางทะเล และแผนที่ธรณีวิทยาทางทะเล และสำรวจธรณีสัณฐานเพื่อการบริหารจัดการทางทะเลและชายฝั่ง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๔.๒ บริหารทรัพยากรแร่เพื่อการพัฒนาประเทศและขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ โครงการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานเข้าสู่มาตรฐานอุตสาหกรรมสีเขียว และเหมืองแร่สีเขียว ระดับที่ ๒ โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้มีมาตรฐานสากลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมปี ๒๕๖๒ โครงการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานเข้าสู่มาตรฐานอุตสาหกรรมสีเขียวและเหมืองแร่สีเขียว ระดับที่ ๓ และโครงการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

๕. การแก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๑ การรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและลดโลกร้อน โดยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว ๑๑,๘๐๖ ไร่ และรณรงค์โลกปลอดซังทดแทนการเผาพื้นที่โล่งเตียนเพื่อบรรเทา ภาวะโลกร้อน ๖๐ แปลง ส่งผลให้เกษตรกรสามารถ ลดต้นทุนด้วยการใช้เศษวัสดุทางการเกษตรมาผลิต ปุ๋ยหมักทดแทนการเผาและการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุง บำรุงดิน ทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น และดำเนินการไถกลบ เศษวัสดุทางการเกษตรในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด และอ้อย และบริหารจัดการ เศษวัสดุทางการเกษตรตามหลักวิชาการเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรดินและน้ำ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ อย่างยั่งยืน

๕.๒ การส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วน ผ่านโครงการและกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก ต่าง ๆ ดังนี้

๕.๒.๑ โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) โดยสามารถให้การรับรองคาร์บอนเครดิต ๔๗ โครงการ ลดปริมาณคาร์บอนเครดิต ๑.๗ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และก่อให้เกิดการลงทุนเทคโนโลยี คาร์บอนต่ำทั้งสิ้น ๒๒ ล้านบาท

๕.๒.๒ กิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (Low Emission Support Scheme: LESS) ดำเนินการรับรอง ผลการประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดหรือกักเก็บได้ ๔๕๘ กิจกรรม สามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก ได้ ๑ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

๕.๒.๓ ส่งเสริมกลไกเครดิตร่วม (Joint Crediting Mechanism: JCM) ไทย-ญี่ปุ่น โดยให้การรับรอง ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ ๒.๘ พันตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ก่อให้เกิดการลงทุนเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ ในประเทศ ๗ พันล้านบาท (จากโครงการทั้งหมด ๓๑ โครงการ)

๕.๒.๔ ติดตามประเมินผลการลดก๊าซ เรือนกระจกจากนโยบายและมาตรการของประเทศ ผลการดำเนินงานสามารถลดก๊าซเรือนกระจกจากมาตรการ และนโยบายภาคพลังงาน ๘ มาตรการ ทำให้ประเทศไทย สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ประมาณ ๕๗.๘๔ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์

“
มาตรการและนโยบาย
ภาคพลังงาน
๘ มาตรการ ทำให้อัตราการปล่อย
ก๊าซเรือนกระจกได้ประมาณ
๕๗.๘๔ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์
”

๕.๒.๕ ส่งเสริมการพัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อลดก๊าซเรือนกระจก และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมด้วยฉลากคาร์บอน โดยมีโรงงานนำร่องระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๓๕ โรงงาน จาก ๖ สาขาอุตสาหกรรม ในส่วนของคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ ดำเนินการรับรองฉลากลดโลกร้อน ๖๐ ผลิตภัณฑ์ ลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ ๖.๘ แสนตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจจากกิจกรรมการขึ้นทะเบียนฉลากคาร์บอน ๕๓๐ ล้านบาท

๖. การพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

๖.๑ การส่งเสริมการหยุดเผา การไถกลบ และผลิตปุ๋ยอินทรีย์ในพื้นที่เกษตร โดยดำเนินโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร และโครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อป้องกันหมอกและควันไฟในพื้นที่เกษตรในจังหวัดภาคเหนือ สามารถถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ๑๖,๙๙๕ ราย และดำเนินการไถกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืชได้ ๖๙,๓๕๕ ไร่ และผลิตปุ๋ยหมักโดยกรมพัฒนาที่ดิน ๓,๖๔๕ ตัน ทำให้เกษตรกรมีการลดต้นทุนจากการใช้เชื้อวัสดุทางการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมักทดแทนการเผาและการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น

๖.๒ การพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน รัฐบาลได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ มุ่งเน้นการลดและเลิกใช้พลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง และการนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐ จัดทำมาตรการลดการใช้พลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (Single-use plastic) และกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งดำเนินการตามกลไกการขับเคลื่อนการงดให้ถุงพลาสติกตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และเปิดตัวโครงการเปลี่ยนพลาสติกเป็นบุญ (เมื่อคุณหมุนเวียน) ร่วมมือกับภาคเอกชนในการดำเนินการโครงการมีวิเศษ (ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล) โครงการส่งพลาสติกกลับบ้าน (นำร่องในพื้นที่ถนนสุขุมวิท) เพื่อตั้งจุดรับคืนพลาสติก (Drop Point) ในหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคีเครือข่ายภาคเอกชน (ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้าฯ) และสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติก และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้สังคมตระหนักถึงผลกระทบของขยะพลาสติกและมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง

๗. การพัฒนาไกล่เกลี่ยปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๗.๑ การพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และการบูรณาการเครือข่ายอาสาสมัคร เพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทและทำหน้าที่ในการเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับภาครัฐ

๗.๒ การจัดทำระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ดังนี้

๗.๒.๑ คณะกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ได้จัดทำข้อเสนอการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) และแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) รวมทั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๗.๒.๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรมโดยแบ่งประเภทของแผนหรือแผนงานเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

(๑) รายสาขา ประกอบด้วย แผนด้านคมนาคม แผนพัฒนาพลังงานและแผนสำรวจและพัฒนาปิโตรเลียม และแผนการบริหารจัดการแร่

(๒) เชิงพื้นที่ ประกอบด้วย ด้านการผังเมือง (ตามที่คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติกำหนด) แผนบริหารจัดการลุ่มน้ำ แผนพัฒนาชายฝั่งทะเล แผนพัฒนาพื้นที่เฉพาะหรือพื้นที่พิเศษ และแผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่ที่คล้ายคลึงกัน

(๓) แผนหรือแผนงานรายสาขาหรือเชิงพื้นที่อื่น ๆ ตามที่ กพย. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

๘. การแก้ไขปัญหาการจัดการขยะและของเสียอย่างเป็นระบบ

๘.๑ การแก้ไขปัญหาการจัดการขยะทะเล ขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย

๘.๑.๑ ขยะทะเล ดำเนินการในสองกิจกรรม/มาตรการ ได้แก่ ๑) จัดเก็บขยะที่ตกค้างในระบบนิเวศแบบมีส่วนร่วม ๔๘ พื้นที่ ใน ๒๔ จังหวัดชายฝั่งทะเล ๒,๔๒๐,๕๒๔ กิโลกรัม ๒) มาตรการลดขยะลงสู่ทะเล ๑๐ พื้นที่ และ ๓) ติดตั้งทุ่นดักขยะ ๑๔ จุด เก็บขยะได้ ๕,๕๔๕.๘๘ กิโลกรัม ๙,๕๒๗ ชิ้น

๘.๑.๒ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายใต้กลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

(๑) โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จัดกิจกรรมแยกก่อนทิ้ง ๕,๙๘๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๒๗ ครั้วเรือน การจัดการขยะเปียก ๑๗,๕๕๕,๘๔๑ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๓๓ จัดทำสัญลักษณ์แยกประเภทขยะ ๖,๒๖๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๗๙ การจัดทำถังขยะแยกประเภทในพื้นที่สาธารณะ โดยจัดตั้งถังขยะทั่วไป ๙๘,๒๙๒ ถัง และจัดตั้งถังขยะรีไซเคิล ๔๕,๔๑๘ ถัง ประกาศกำหนดวันและเวลาในการเก็บขนขยะตามประเภทต่าง ๆ ๓,๓๙๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๐ การรวมกลุ่มพื้นที่ (Clusters) เพื่อจัดการขยะในพื้นที่ ๒๖๒ กลุ่ม และจัดสรรงบประมาณให้กับจังหวัดที่ได้รับรางวัลการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับประเทศ ๙ จังหวัด

(๒) โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ อปท. ภายใต้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด” โดยจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ๒๕๖๒ เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดความต่อเนื่องตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) และได้แจ้งหลักเกณฑ์และวิธีการและขั้นตอนการประกวด แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดส่งผลการประเมินตนเองครบทุกจังหวัด แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประกวดฯ และคณะอนุกรรมการลงพื้นที่เพื่อประเมินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับกลุ่มจังหวัด

(๓) โครงการศึกษาแนวทางการจัดการการสูญเสียอาหารเพื่อการบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อให้ อปท. และประชาชน ได้มีความรู้ความเข้าใจและนำแนวทางการจัดการการสูญเสียอาหารไปปฏิบัติ ทำให้ปริมาณขยะโดยเฉพาะเศษอาหารที่เกิดขึ้นต่อวันลดลง และส่งผลให้การใช้ทรัพยากรของประเทศมีความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น

(๔) ให้คำแนะนำแก่ อปท. เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินการสถานที่และการกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การจัดทำรายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของประเทศไทย การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๗๓ การจัดทำมาตรการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การปรับปรุงพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และโครงการความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ในการบริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

(๕) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานระดับจังหวัด ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ อปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีรูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องและเหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง ตั้งแต่กระบวนการลด คัดแยก และนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse and Recycle: 3Rs) การเก็บขนรวบรวมและขนส่งที่มีประสิทธิภาพ และระบบการกำจัดที่ถูกต้อง ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลาสติกด้วยการลด คัดแยก และนำกลับมาใช้ใหม่ ในห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และร้านสะดวกซื้อทั่วประเทศ ซึ่งส่งผลให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนดีขึ้น เนื่องจากขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

(๖) พัฒนารูปแบบและแนวทางในการสนับสนุนจังหวัดและ อปท. ผ่านการดำเนินงานของคณะกรรมการกลางจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพื่อให้มีรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ติดตามตรวจสอบ สํารวจและประเมินสถานภาพการดำเนินงานสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของ อปท. และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ การดำเนินงานสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ผ่านเว็บไซต์ <https://thaimsw.pcd.go.th>

๘.๑.๓ ขยะพลาสติก

(๑) ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมาตรการงดใช้ถุงพลาสติกในห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และร้านสะดวกซื้อ จำนวน ๗๐ แห่ง ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ผลักดันให้หน่วยงานราชการระดับกระทรวง ๒๐ หน่วยงาน ระดับกรม ๑๕๒ หน่วยงาน และจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัด ดำเนินการตามมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็นต้นแบบการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย จัดทำร่างแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะ ที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕) ซึ่งมุ่งเน้นการลด และเลิกใช้พลาสติกครั้งเดียว และการนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) ดำเนินกิจกรรมรณรงค์ไม่นำพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง การนำบรรจุภัณฑ์เข้าไปในบริเวณพื้นที่ควบคุมพิเศษ และห้ามนำภาชนะที่ทำด้วยโฟมเข้ามาใช้ในอุทยานแห่งชาติ การลดขยะจากถุงพลาสติก และการสร้างวินัยในการใช้บรรจุภัณฑ์แบบใช้ซ้ำได้ ทำให้สามารถลดปริมาณขยะจาก ๒,๖๔๘,๑๗๑.๙๔ กิโลกรัม ในปี ๒๕๕๘ เหลือปริมาณขยะอยู่ที่ ๑,๓๑๐,๐๗๑.๐๗ กิโลกรัม และในปี ๒๕๖๒ จากจำนวนแหล่งท่องเที่ยว ๓๖๕ แหล่ง และดำเนินโครงการรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้ว ภายใต้กิจกรรม Everyday Say No to Plastic Bags ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๗๓

๘.๒ การแก้ไขปัญหาการจัดการกากอุตสาหกรรมและอิเล็กทรอนิกส์

๘.๒.๑ บริหารจัดการกากอุตสาหกรรม ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพโรงงานคัดแยกและรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ มีโรงงานผ่านการคัดเลือกและเข้าร่วมโครงการ ๒๑ โรงงาน ผ่านเกณฑ์การตรวจประเมินและได้รับรางวัล “ดีเยี่ยม” ๔ โรงงาน รางวัลระดับ “ดี” ๓ โรงงาน และรางวัลระดับ “ชมเชย” ๕ โรงงาน และมีโรงงาน ๙ โรงงานได้รับเกียรติบัตร “เข้าร่วมโครงการ” และการพัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการจัดการของเสียอันตรายกากอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้าร่วมโครงการ ๘๕ โรงงาน และดำเนินการประเมินเกณฑ์มาตรฐานการจัดการของเสียโรงงานได้รับรางวัลมาตรฐานโรงงานจัดการกากอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งเป็นรางวัลระดับ Gold Plus ๑ โรงงาน เหรียญทอง ๓๔ โรงงาน เหรียญเงิน ๑๓ โรงงาน เหรียญทองแดง ๙ โรงงาน รางวัลชมเชย ๕ โรงงาน และใบประกาศนียบัตร ๒๔ โรงงาน

๘.๒.๒ จัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์และเศษพลาสติก ผ่านกลไกของคณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก และขยะอิเล็กทรอนิกส์ ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้ขยะอิเล็กทรอนิกส์เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๔๒๘ รายการ จัดทำประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง ชะลอการพิจารณานำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อชะลอการพิจารณาอนุญาตนำเข้าเศษพลาสติก ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้าใช้แล้วเป็นการชั่วคราว และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดชนิดและแหล่งกำเนิดวัตถุอันตรายที่จะนำมาใช้ในโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ และกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกและขยะอิเล็กทรอนิกส์ภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ รวมทั้งเร่งรัดการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม